

De Torredembarra a Tamarit i Altafulla

Cala del Canyadell, fotografia: Júlia Gracia

21 de setembre de 2014

Monitores:

Júlia Gracia Villacampa i Isabel Carreras Roig

grup d'estudi
i protecció
dels ecosistemes
catalans

Av. Prat de la Riba, 18 – 2n 43201 REUS
tel 977 331 142 secretaria@gepec.cat
www.gepec.cat

ITINERARI

Aprofitarem el tren com a medi de transport.

Comencem la caminada a l'estació de trens de Torredembarra i anem fins a la platja de la Paella.

Aquí farem una petita aturada per veure el camp de dunes.

Fotografies: Ramon Ferré

Aquest projecte arrenca l'any 2012 quan s'aprofiten unes quantes tones d'arena procedents del drenatge del port amb l'objectiu de recrear les antigues dunes que hi havia en aquesta platja. Es dona forma a 116 dunes i es planten i se sembren amb espècies autòctones i adaptades a aquest medi. Algunes plantes procedeixen d'estaques d'espais propers. D'altres són adquirides o donades per viviers especialitzats (Cultidelta, Amposta) Després es tanca la zona per protegir-la. De tot plegat se'n ocupa un equip de voluntaris coordinats pel tècnic del GEPEC Ramon Ferré. El mateix equip, que es va renovant amb el temps, en va fent el seguiment fins a l'actualitat. Les plantes s'han desenvolupament molt bé i s'han escampat degut a la multiplicació i la reproducció espontània. També n'han nascut altres diferents les llavors de les quals han arribat, suposem, portades pel vent o els moixons.

Caminem en direcció al port i agafem el camí de ronda que s'enfila una mica sobre el roquer. Passem a la vora d'una gran finca senyorial, ara en franca decadència, propietat d'una família benestant de Torredembarra. A la nostra esquerra el roquer i la mar.

Passem vora el far, situat sobre la Punta de la Galera. Ens fixem en la vegetació del roquer i en la pineda que ens avisa que arribem a la cala del Canyadell a la qual s'accedeix mitjançant passarel·les de fusta, un cop passada la Bramadora.

Veiem la finca del Canyadell per la qual GEPEC-EdC va signar acord de custòdia amb l'Ajuntament d'Altafulla a l'octubre de l'any 2013. La finalitat fonamental d'un acord de custòdia sempre és la millora mediambiental d'un espai o la conservació d'un element singular. En aquest cas concret hi havia 3 objectius més ja de bon principi. Per una banda habilitar-lo per ubicar-hi la seu de l'escola de naturalistes del GEPEC el corriol i un petit viver de planta autòctona en els quals s'està treballant. Per l'altra, la instal·lació d'un refugi de ratpenats que es va habilitar en un refugi pre-existent i en el marc de la 2a fase del Projecte de Custòdia Quiropterològica realitzat pel GEPEC-EdC l'any 2013 finançat entre la Fundación Biodiversidad i el Departament de Territori i Sostenibilitat.

Continuem la nostra ruta pel caminet que va vorejant el roquer fins arribar a la platja d'Altafulla que s'allarga fins a Tamarit. Arribem a l'indret de les botigues de mar que conserva l'aire mariner que en va ser l'origen. Anem seguint la platja. A la nostra dreta hi ha camps i algunes cases esparses. Arribem a la

Roca del Gaià. A l'esquerra veiem les restes d'un búnquer. A la dreta comencem a trobar cordes que delimiten espais de vegetació dunar i cartellots que ens indiquen espècies especialment interessants i que ens trobem a l'espai natural protegit de la desembocadura del riu Gaià. Caminem fins la mateixa desembocadura. Generalment aquí l'aigua s'entolla i només en moments de pluges abundoses o quan avien l'aigua de la presa del Catllar el riu té força suficient per arribar a la mar. Segurament podrem observar ànecs coll verd, fotges, polles d'aigua... Caminem fins al castell de Tamarit situat en un roquer a tocar de la mar. El voregem per l'esquerra fins arribar a la cala Jovera.

(fotografies: Aniol Poblet)

A partir d'aquest punt tornem arrere i remuntem el Gaià seguint l'itinerari que al seu dia va adaptar i

senyalitzar el GEPEC-EdC en el marc del projecte "Natura x a tothom", finançat per la Fundació La Caixa amb la col·laboració del aleshores Departament de Medi Ambient i Habitatge, amb l'objectiu de facilitar l'accés als espais naturals a les persones amb "diversitat funcional"

Tot recorrent aquest tram de singular bellesa podem anar seguint les peanes amb plaques ceràmiques en relleu que ens indiquen què observar, què escoltar, què palpar per fer més rica la percepció de l'entorn on ens trobem. En arribar al final d'aquest itinerari deixem un trencall ample a l'esquerra que ens condueix a la finca de La Sínia del Gaià on, des de fa anys, es fa agricultura ecològica, educació ambiental i activitats relacionades amb l'entorn singular en què es troba i la seva protecció. Anem a la dreta i traspassem el riu. Trobem indicadors que ens acompanyen a través dels camps fins a l'estació de trens d'Altafulla.

Notes sobre l'Espai Natural Protegit de la Desembocadura del riu Gaià (font: web del Departament de Territori i Sostenibilitat)

L'espai comprèn la ribera i llera del riu Gaià compresa entre la línia del ferrocarril fins al mar.

És un Espai de petites dimensions, que segueix el riu Gaià en el seu últim tram fins a la seva desembocadura i que s'engloba en tot un seguit de petites zones humides del litoral tarragoní, algunes de les quals estan pràcticament desaparegudes.

Constitueix un illot de paisatge natural de vegetació de ribera i palustre, que contrasta amb els conreus de secà del seu entorn, així com amb els usos turístics i recreatius.

L'Espai compta amb zones permanentment inundades d'aigua dolça, que són un refugi per a alguns elements faunístics i serveixen com a punt de repòs als ocells migratoris.

(fotografies: Aniol Poblet)

Elements d'interès i motius d'inclusió: aquest Espai s'engloba en tot un seguit de petites zones humides del litoral tarragoní, algunes de les quals es troben pràcticament desaparegudes. Constitueix un illot de paisatge natural amb zones perimetrals inundades, que serveixen de refugi a alguns elements faunístics i, especialment, de punt de repòs als ocells migratoris.

Biodiversitat: La funció principal dels espais naturals protegits de Catalunya és conservar mostres representatives de la fauna, la flora i els hàbitats propis del territori, de manera que es puguin desenvolupar els processos ecològics que donen lloc a la biodiversitat (l'àmplia varietat d'ecosistemes i éssers vius: animals, plantes, els seus hàbitats i els seus gens).

L'Espai presenta una vegetació de ribera i palustre, que contrasta amb els conreus de secà del seu entorn. També conté zones permanentment inundades d'aigua dolça, que són interessants per als ocells migratoris com a punt de repòs.

Vegetació i flora: La vegetació de ribera és present a l'Espai, tot i que està en un estat considerable de degradació. En aquesta contrada, hi dominen l'àlber (*Populus alba*) i el freixe de fulla petita (*Fraxinus angustifolia*). Paral·lelament, a les vores del riu, hi predominen els canyars (*Convolvium spium*). Cal, a més a més, remarcar la presència d'una interessant espècie "l'ajocagrius" (*Limoniastrum monopetalum*).

Fauna: Aquest Espai és remarcable per ser un punt interessant per a algunes espècies, com el corriol camanegre (*Charadrius alexandrinus*), el corriol petit (*Charadrius dubius*), el cabusset (*Tachybaptus ruficollis*), el blauet (*Alcedo atthis*) i altres.

A més a més, també serveix com a punt de repòs a algunes espècies que s'hi aturen a descansar i/o alimentar-se durant la migració. Alguns d'aquests ocells són l'agró roig (*Ardea purpurea*), el martinet menut (*Ixobrychus minutus*) o el martinet ros (*Ardeola ralloides*), la daurada grossa (*Puvialis apricaria*) i l'oreneta de ribera (*Riparia riparia*), entre altres.

Dins dels mamífers, cal esmentar altres espècies interessants com el teixó (*Meles meles*); i alguns elements de la fauna herpetològica, com la tortuga de rierol (*Mauremys leprosa*), el llargardaix ocellat (*Lacerta lepida*) o la reineta (*Hyla meridionalis*).

Impactes i vulnerabilitat natural: Un dels principals impactes que pateix l'Espai són els abocaments incontrolats de deixalles, que provoquen la contaminació de les aigües i la degradació de la vegetació, incrementades per l'alt grau de freqüentació humana, especialment a l'estiu.

Els sistemes aquàtics d'aquest espai estan afectats també per algunes espècies introduïdes, com la gambússia (*Gambusia holbrooki*) i la tortuga de florida (*Trachemys scripta elegans*).

Cal tenir en compte, a més, que el pantà del Gaià reté molta aigua que no arriba a la desembocadura del riu, cosa que representa una afectació per a aquest ENP, encara que l'actuació que la provoca es produeixi fora dels seus límits.

L'Espai presenta uns sistemes naturals dulciaqüícoles força fràgils, que alberguen alhora vegetació i fauna vulnerables als canvis i a les pertorbacions.

Fons d'informació:

- El roquer de Torredembarra (fulletó amb textos i idea del Ramon Ferré i David Martí i disseny Eloi Figuerola, tots membres del GEPEC-EdC)
- web del departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat
- wikipèdia
- web Institut Cartogràfic de Catalunya

**Vols col·laborar amb el GEPEC-EdC?
Una manera ben fàcil es fer-te'n soci o sòcia!**

Entra a www.gepec.cat

On també trobaràs notícies, informació de les nostres activitats, xarxes socials i més coses

O bé posa't en contacte amb la nostra secretaria:

secretaria@gepec.cat **977 33 11 42**

(dimarts i dijous de 17 a 20.00, dimecres i divendres de 9.00 a 13.00)

